

København, den 4 NOV. 2004

Folketingets Forsvarsudvalg
Udvalgsafdelingen
Christiansborg

Under henvisning til min fremsættelse af forslag til Militær straffelov og ændring af lov om forsvarets personel (lovforslag nr. L 68), forslag til Militær retsplejelov (lovforslag nr. L 69) og forslag til Militær disciplinarlov (lovforslag nr. L 70) for Folketinget den 29. oktober 2004 fremsender jeg hermed 1 eksemplar af høringsnotat samt dertil knyttede høringssvar.

Med venlig hilsen

Søren Gade

Høringsnotat

Betænkningen om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov nr. 1435/2004 har i perioden 1. februar – 1. april 2004 været i høring ved følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Københavns Byret, Præsidenten for retten i Århus, Præsidenten for retten i Odense, Præsidenten for retten i Ålborg, Præsidenten for retten i Roskilde, Den danske dommerforening, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af beskikkede advokater, Dansk Røde Kors, Statsansattes Kartel (StK), Hærens konstabel og korporalforening (HKKF), StK Forsvar, Tjenestemænds og overenskomstansattes kartel (TOK), Centralforeningen for stampersonel (CS), Akademikernes centralorganisation, Hovedorganisationen af officerer i Danmark (HOD), Foreningen af forsvarrets auditørfuldmægtige, Statstjenestemændenes centralorganisation II (CO II), Forsvarets civil-etat (FCE), Danske militærlægers organisation, Foreningen af forsvarrets auditører, Dansk tandplejerforening, Foreningen af ingeniører i forsvaret, Forsvarsarbejdernes landsorganisation, Reserveofficersforeningen i Danmark, Værnepligtsrådet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet, Rigsombudet på Færøerne, Færøernes Landsstyre, Lagmandskontoret, Rigsombudsmanden i Grønland og Grønlands Hjemmestyre.

Følgende foreninger og organisationer har haft bemærkninger til betænkningen:

Centralforeningen for Stampersonel (CS), Landsforeningen af beskikkede Advokater, Foreningen af Forsvarets Auditører, Foreningen af Forsvarets Auditørfuldmægtige, Statsansattes Kartel (StK), Statsansattes Kartel-Forsvar (StK:Forsvar) og Hærens Konstabel- og Korporalforening og Danske Mediers Forum.

Herudover har der fra Justitsministeriet og Rigsadvokaten været nogle bemærkninger af mere lovteknisk karakter, ligesom Grønlands Hjemmestyre har peget på særlige lovtekniske relationer i forhold til den kriminalretlige lovgivning i Grønland.

Forsvarsministeriet har generelt ikke fundet anledning til væsentligt at ændre i lovforslagene som følge af de indkomne høringssvar. Lovforslagene bygger derfor i alt væsentligt på lovudkastene i betænkningen. I det omfang, der er ændret som følge af høringssvarene, fremgår dette af lovforslagene. I øvrigt henvises til neden for nævnte gennemgang af de enkelte høringssvar.

Høringssvarene fra de foreninger og organisationer, som har kommenteret betænkningen, er vedlagt nærværende notat. Svarene kommenteres nærmere nedenfor.

Kommenteret gennemgang af de enkelte høringssvar

Landsforeningen af beskikkede advokater har udtrykt bekymring over den skærpelse af strafferammerne, som finder sted i en række af bestemmelserne i forslaget til militær straffelov, og som vil finde anvendelse på enhver under væbnet konflikt, jf. lovforslagets § 2, nr. 3.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at som det fremgår af såvel betænkningen som lovforslaget, var der behov for at revurdere de gældende strafferammer dels for at bedømme muligheden for forenkling af de gældende strafferammer dels med henblik på at sikre, at straffen for pligtforsømmelser, hvis strafværdighed er sammenlignelig, også kan udmåles inden for samme strafferamme. Endvidere har der været lagt vægt på, at der i militær straffelov i muligt omfang blev opnået sammenhæng med strafferammerne i straffeloven, som vedrører forhold, som kan sidestilles med bestemmelser i straffeloven.

Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at der med det foreliggende forslag dels er opnået en god sammenhæng i fastlæggelsen af strafferammerne både i forhold til de forskellige bestemmelser i militær straffelov og i relevant omfang tillige med sammenlignelige straffebestemmelser i straffeloven. Hertil kommer, at minimumsfængelstrafferammerne i den nugældende militære straffelov ophæves ved lovforslaget. Dette indebærer, at der ved overtrædelse af disse bestemmelser umiddelbart vil være adgang til konkret at fastsætte en straf også til mindre end efter de nugældende bestemmelser.

Endelig må visse af bestemmelserne i militær straffelov betragtes som endog særdeles alvorlige forbrydelser, hvilket indebærer, at der bør være mulighed for at fastsætte en alvorlig straf ved overtrædelser af disse ikke mindst i tilfælde, hvor der yderligere foreligger skærpene omstændigheder eller væbnet konflikt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i forslaget til militær straffelov, punkt 3.14, og bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Foreningen finder endvidere, at forslaget til militær straffelov slører grænsen mellem fred og krig, og at betingelserne for anvendelsen af de skærpede regler for "væbnet konflikt" i lovforslagets § 10 vil kunne give anledning til dels faktisk usikkerhed om den rette forståelse af situationen, dels den juridiske fortolkning heraf.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at lovforslagets § 10, stk. 1 og 2, i det væsentlige svarer til den gældende bestemmelse. Dog er udtrykket "krig" ændret til "væbnet konflikt" for at tydeliggøre dets sammenhæng med almindelig folkeretlig terminologi og for netop at understrege, at der vil kunne være tale om både international og ikke-international konflikt.

§ 10, stk. 3, som er en ny bestemmelse, er netop indsat for blandt andet at give mulighed for, at chefen for en militær styrke i situationer, hvor der endnu ikke foreligger væbnet konflikt, som en styrke er involveret i, men hvor faren for væbnet konflikt er overhængende, over for personalet kan fjerne enhver tvivl om retstillingen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.3.3. og bemærkningerne til lovforslagets § 10.

I relation til forslaget om militær retsplejelov har foreningen fået opfattelsen af, at den frie adgang til anke af straffesager fra byret til landsret afskaffes efter forslaget.

Hertil skal det bemærkes, at der ikke efter lovforslaget sker nogen begrænsning i den almindelige ankeadgang, som eksisterer efter retsplejelovens regler for anke af straffesager, herunder militære straffesager. Militære straffesager vil således kunne ankes i samme omfang som almindelige straffesager efter retsplejelovens regler i kapitel 82 og 83.

Foreningen af Forsvarets Auditører finder det betænkeligt, at der i forslaget til disciplinarloven er mulighed for, at militære chefer i visse tilfælde kan afgøre et forhold, som i princippet er strafbart, med et disciplinarmiddel, herunder navnlig når en sådan afgørelse ikke er undergivet kontrol eller tilsyn fra den militære anklagemyndigheds side.

Foreningen finder det endvidere mindre hensigtsmæssigt, at disciplinarchefen fremover ikke vil kunne indhente rådgivningen fra den militære anklagemyndighed, men derimod typisk vil skulle indhente den hos disciplinarchefen eller højere kommandomyndighed.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at disciplinarlovens område typisk er forhold af mindre grov karakter, hvor det af hensyn til disciplinen af pædagogiske grunde er nødvendigt at markere en grænse med en sanktion. I disciplinarlovens udkast til § 11 fastslås det endvidere, at hvis disciplinarmyndigheden finder det tvivlsomt, om en sag i stedet bør behandles som en straffesag, skal sagen forelægges for disciplinarchefen eventuelt auditøren til afgørelse.

I forlængelse heraf vil generalauditøren i forbindelse med lovgivningens implementering udforme nærmere retningslinier om det strafbares område i forhold til disciplinarloven. Endelig skal det bemærkes, at der efter omstændighederne vil kunne blive tale om, at den disciplinarchef, som har truffet den fejlagtige afgørelse, derved selv har begået en pligtforsømmelse, jf. herved også lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.9. og bemærkningerne til lovforslagets § 14.

I betænkningen peges endvidere på, at der bør være en overordnet myndighed inden for forsvaret, som får indsigt i, hvorledes disciplinarmidler fremover anvendes i praksis, og som løbende vil skulle følge udviklingen, udarbejde vejledninger mv. Forsvarsministeriet har i den anledning besluttet, at den kommende funktionelle tjeneste, Forsvarets Personeltjeneste, vil skulle varetage disse opgaver.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.9.

Herudover finder foreningen det i strid med det overordnede hensyn til disciplinen, at der i sager om udeblivelse fra tjenesten fremover ikke vil være mulighed for over for politiet at begære anholdelse af den udeblevne, så længe udeblivelsen alene vil kunne betragtes som en disciplinarsag.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at udvalget har lagt afgørende vægt på, at behandlingen af disciplinarsager blev udformet ud fra den forudsætning, at disciplinarmidler i forsvaret i enhver henseende er civile sanktioner. Anvendelsesområdet er endvidere foreslået udformet til at omfatte de former for pligtstridig adfærd, som konkret vurderes at være af mindre grov karakter, eller som alene skyldes simpel uagtsomhed, og som således ikke er strafbare. Der er derfor ej heller fundet behov for at kunne anvende straffeprocessuelle indgreb herunder anholdelse, medmindre sagen må antages at være af mere alvorlig karakter, og derfor bør indledes som en straffesag.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at indledes et konkret forhold som en straffesag, men viser det sig senere i forløbet, at der ikke kan antages at være begået noget strafbart, eller indebærer de efterfølgende omstændigheder, at sagen konkret skønnes at kunne afgøres med et disciplinarmiddel, vil der intet være til hinder herfor, også selv om der i den givne sag på et tidligere tidspunkt måtte have været anvendt straffeprocessuelle indgreb.

Der henvises i øvrigt til forslaget om militær disciplinarlov, almindelige bemærkninger punkt 3.1.

For så vidt angår foreningens bemærkning om militær straffelovs § 11 og disciplinarlovens § 4, stk. 1, er der taget højde for dette i lovforslaget, da § 11 i forslaget til militær straffelov udtrykkeligt er begrænset til grove tilfælde.

Angående foreningens støtte til mindretallets forslag til formuleringen af forslaget til militær straffelovs § 23, skal det bemærkes, at Forsvarsministeriet har fulgt flertallets forslag. Der henvises til forslaget til militær straffelov, almindelige bemærkninger punkt 3.10.3.

Angående foreningens bemærkninger i relation til værnetingsbestemmelsen i forslaget til militær retsplejelovs § 5 er der taget højde for disse i lovforslaget. Der henvises til forslagets bemærkninger til denne bestemmelse.

Foreningen af Forsvarets Auditørfuldmægtige har peget på nogle af de samme forhold som anført af Foreningen af Forsvarets Auditører, hvorfor der henvises til bemærkningerne i relation dertil, jf. ovenfor.

De Statsansattes Kartel, Statsansattes Kartel-Forsvar og Hærens Konstabel og Korporalforening (HKKF) har afgivet et fælles høringssvar. Organisationerne kan tilslutte sig de af HKKF-repræsentanten fremsatte mindretalsudtalelser vedrørende forslaget til militær straffelovs § 27 samt forslaget til militær disciplinarlov § 6. Organisationerne peger endvidere på vigtigheden af, at der gennemføres særlige uddannelsesmæssige initiativer for militært personel med henblik på at sikre, at de nye regler anvendes i praksis og i overensstemmelse med intentionerne.

Forsvarsministeriet skal den i anledning henvises til de almindelige bemærkninger i forslaget til militær straffelov, punkterne 3.8.3 og 3.11, samt bemærkningerne til § 27. Endvidere skal der henvises til de almindelige bemærkninger i forslaget til militær disciplinarlov punkt 3.3.

Endelig henleder de pågældende organisationer opmærksomheden på, at Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har anbefalet, at forsvarrets myndigheder underkaster den vandelsmæssige praksis (vedrørende eventuelle ansættelsesretlige konsekvenser i forlængelse af en disciplinær sanktion/straffedom) en nærmere revision henset til de væsentlige ændringer, som de omhandlede 3 lovforslag medfører.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at det i forbindelse med implementeringen af nærværende lovforslag er hensigten at anmode relevante myndigheder inden for forsvaret om nærmere at overveje den vandelsmæssige praksis blandt andet set i lyset af den ny lovgivning. Forsvarsministeriet vil herefter på dette grundlag overveje behovet for eventuelt at udstede visse centrale anvisninger på området.

Centralforeningen for Stampersonel (CS) har i lighed med de oven for nævnte personelorganisationer henledt opmærksomheden på den vandelsmæssige praksis inden for forsvaret. Der henvises derfor til bemærkningerne ovenfor. De øvrige af CS anførte bemærkninger giver ikke Forsvarsministeriet anledning til nærmere bemærkninger, idet der i det hele kan henvises til lovforslagene.

Danske Mediers Forum er fremkommet med bemærkninger til betænkningen i relation til forslaget til militær straffelovs § 33, stk. 3. Foreningen finder, at udvalgets forslag til denne bestemmelse er for vidtgående og unødigt begrænser nyhedsmediernes muligheder for reportage om militære forhold. Endvidere finder foreningen de foreslåede strafferammer i bestemmelsen for vidtgående.

Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at Udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har foreslået bestemmelsen på grund af de betydelige risici, som også uagtsomme afsløringer af militære hemmeligheder kan have for de væbnede styrker og landets militære forsvar herunder ikke mindst det udsendte personels sikkerhed. I sådanne situationer må hensynet til

pressen vige for sikkerhedshensyn. Det er endvidere kun den groft uagtsomme overtrædelse, der vil kunne straffes. Bestemmelsen vil i fredstid ikke omfatte journalister mv. Kun hvor der er tale om "væbnet konflikt" vil bestemmelsen omfatte "enhver" og dermed også journalister, jf. herved lovforslagets §§ 1 og 2. Bestemmelsen har endvidere et vist sammenfald med straffelovens § 109, hvor der i stk. 2 er mulighed for at straffe også den simpelt uagtsomt begåede lovovertrædelse.

Forslaget til militær straffelovs § 33 har i øvrigt en vis sammenhæng med straffelovens §§ 107 - 110 a.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til forslaget til militær straffelov, punkt 3.14, og bemærkningerne til § 33.

Grønlands Hjemmestyre har peget på, at den militære straffe- og retsplejelovs samspil med anden lovgivning herunder især, at den kriminalretlige lovgivning i Grønland bør undersøges nærmere inden en ikraftsættelse på Grønland.

Da tilsvarende forhold gør sig gældende i forhold til straffe- og retsplejeloven på Færøerne, er der i lovforslagene indsat en hjemmel til at sætte lovene i kraft ved kongelig anordning, jf. nærmere § 42 i forslaget til den militære straffelov, § 18 i forslaget til den militære retsplejelov og § 23 i forslaget til disciplinarloven samt bemærkningerne til disse bestemmelser. Forsvarsministeriet agter i nærmeste fremtid at nedsætte en arbejdsgruppe for henholdsvis Færøerne og Grønland blandt andet med repræsentation fra de relevante grønlandske og færøske myndigheder med henblik på udformning af anordningerne.

FMN 04-701-5		DOK. NR. 46	
5. KT	SPH HFR	BILAG	EKS.
BNI	15 APR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	D

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
Att.: Sekretariatsleder Mette Nørh

Modtaget i FMN
15 APR. 2004

KOPI

14. april 2004

Vedrørende Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov

Danske Mediers Forum har med tak modtaget Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov. Danske Mediers Forum ønsker hermed at fremkomme med bemærkninger til betænkningen, der uanset at Sammenslutningen ikke var blandt feltet af høringsparter, klart rummer elementer af betydning for mediernes virke.

Indledningsvis skal det oplyses, at Danske Mediers Forum er en sammenslutning af danske medier, som har indledt et samarbejde på en række områder, hvor interesserne er fælles. Sammenslutningen består af Dansk Fagpresse, Danske Magasinpresses Udgiverforening, Danske Dagblades Forening, FDIM (Foreningen af Danske InternetMedier), KOMM (Foreningen af kommercielle radio- og tv-stationer i Danmark), Ugeaviserne, TV2 Regionerne samt DR og TV2/DANMARK A/S.

Det tilkommer ikke Danske Mediers Forum at kommentere betænkningen i sin helhed, og bemærkningerne indskrænkes til at omfatte de aspekter i betænkningen, der kan øve indflydelse på mediernes vilkår for at udføre deres samfundsopgave, jævnfør principperne der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 om pressefrihed og pressens arbejdsvilkår.

Strafansvar for at røbe militære hemmeligheder

Af betænkningen fremgår det, at udvalget anbefaler, at der indføres en ny bestemmelse om strafansvar for afsløring af militære hemmeligheder, som skyldes grov uagtsomhed, jf. forslaget § 33, stk. 3. I tilfælde af krigstilstand finder bestemmelsen ligeledes anvendelse over for civile. Udvalget har som begrundelse for den foreslåede udstrækning af strafansvaret til også at omfatte uagtsomme overtrædelser henvist til de risici, som også uagtsomme afsløringer kan have for de væbnede styrker og for landets militære forsvar.

Danske Mediers Forum anerkender, at der i krigstid kan være behov for særlige foranstaltninger i form af straffebestemmelser, der har til formål at beskytte det militære forsvars vitale interesser, herunder at undgå at danske soldater udsættes for unødige risici. Sammenslutningen er ligeledes indforstået med, at bestemmelserne i den militære straffelov om alvorlige forhold så som krigsforræderi, militær spionage, krigsforbrydelser, forsætlig røbeelse af militære hemmeligheder m.m. nødvendigvis må omfatte enhver i krigstid, herunder også medierne.

Når dette er sagt, skal Sammenslutningen på det bestemteste modsætte sig dette vidtgående forslag, som unødigt begrænser nyhedsmediernes muligheder for reportage om militære forhold. At der under krigstilstand skal være mulighed for undersøgende og kritisk journalistik er essentielt for et demokratisk samfund og ikke

mindst for den samfundsmæssige debat om militære forhold, herunder for eksempel deltagelse i internationale operationer.

Et aktuelt eksempel på problematikken er Berlingske Tidendes offentliggørelse af de lækkede oplysninger om efterretningstjenestens vurdering af truslen fra Irak. Sagen efterforskes for tiden af Københavns Politi, der overvejer at rejse en principiel sag mod avisen og avisens medarbejdere for at have offentliggjort oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed. At det er i samfundets interesse, at medierne bringer oplysninger om beslutningsgrundlaget for deltagelse i en væbnet konflikt, er åbenbart. Uagtet at de i øvrigt ikke følsomme oplysninger kan være politisk ubekvemme. Medierne har en forpligtelse til at afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning, hvilket i øvrigt fremgår af kildebeskyttelsesreglen i retsplejelovens § 172, stk. 6.

Danske Mediers Forum har i den forbindelse noteret, at betænkningen ikke indeholder overvejelser eller forslag om at fravige retsplejelovens regler om kildebeskyttelse m.m. Sammenslutningen lægger derfor ved dette høringssvar til grund, at reglerne om kildebeskyttelse, massemediernes udtaleret samt adgang til at kære rettens kendelser om dørlukning m.v. finder anvendelse ved behandlingen af militære straffesager.

For så vidt angår forslagets § 33, stk. 3, er det Danske Mediers Forums opfattelse, at tilregnelserkravet sammenholdt med de uforholdsmæssige sanktioner, der er forbundet med en journalists uforvarende afsløring af militære hemmeligheder under krigstilstand kan få alvorlige konsekvenser for ytringsfriheden samt i yderste konsekvens medføre en risiko for styring af medierne og den offentlige debat.

Hertil kommer den meget brede og vage definition, der gives af begrebet militære hemmeligheder. På side 410 i betænkningen angives således, at "udtrykket omfatter enhver oplysning, som kan skade landets forsvar, hvis den videregives til fremmed magt". Betænkningen indeholder ikke en nærmere angivelse af, hvilke typer af oplysninger, der skal hemmeligholdes eller i hvilke situationer, det kan være ansvarspådragende at offentliggøre oplysninger om militære forhold. Det er i den forbindelse ikke påkrævet, at den pågældende oplysning er klassificeret som hemmelig eller i øvrigt klassificeret efter det klassificeringssystem, som gælder inden for forsvaret og den offentlige forvaltning.

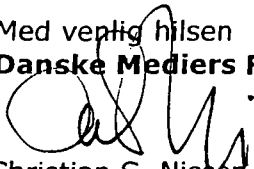
I betragtning af at det uagtsomme forhold er en afvigelse fra en tænkt adfærd, som er den, den pågældende person burde have udvist, forekommer det betænkeligt, at der ikke sker en præcisering af det nærmere indhold i bestemmelsen. Domfældelse i henhold til den foreslåede bestemmelse forudsætter jo, at man som civil burde have vidst, at der var tale om en strafbar afsløring af militære hemmeligheder.

I og med at væbnet konflikter (som er det begreb udvalget foreslår anvendes til at betegne en krigstilstand, og de situationer, hvor den militære straffelov bl.a. finder anvendelse over for civile) i dag også kan omfatte danske styrkers indsats ved humanitære og fredsskabende missioner, kan det ovennævnte forslag om at udstrække ansvaret til uagtsomme forhold samt de generelt forhøjede strafferammer få vidtrækkende konsekvenser for mediernes virke og offentlighedens ret til information om vigtige samfundsmæssige forhold.

Danske Mediers Forum skal under henvisning til ovennævnte betragtninger derfor opfordre til, at dette forslag (§ 33, stk. 3) tages af bordet. Det er Sammenslutningens opfattelse, at strafansvar i relation til civile personers overtrædelser af den militære straffelov som hovedregel bør begrænses til forsætlige forhold.

Danske Mediers Forum står naturligvis til rådighed, såfremt en uddybning af disse synspunkter ønskes. Henvendelse herom kan rettes til underskriverne af nærværende henvendelse eller til konsulent, cand. jur., Christina Moshøj på e-mail adressen cm@danskedagblade.dk, eller på tlf. 33 97 40 00.

Med venlig hilsen
Danske Mediers Forum

Christian S. Nissen
Generaldirektør, DR

Ebbe Dal
Adm. dir., DDF

**CENTRALFORENINGEN FOR STAMPERSONEL (CS)
FORMANDEN**

 Modtaget i FMN
 02 APR. 2004

Nr.: C.722.000 -0341

Dato.: 2004-03-30

(Bedes anført ved henvendelser)

Fb/ksr

 Til
 Forsvarsministeriet

FMN 04-701-5			DOK. NR. 33
5 → KT	SBH AFR	BILAG	EKS.
BNI	-5 APR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	D

Emne:

Høringssvar, betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov

Ref.:

Betænkning nr. 1435 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov

Centralforeningen for Stampersonel (CS) har modtaget den i ref. anførte betænkning i høring med anmodning om en eventuel udtalelse herom. Lærernes Centralorganisation (LC) og Overenskomstansattes Centralorganisation (OC) har i samme forbindelse anmodet CS om på deres vegne at besvare anmodningen. Nedenstående bemærkninger til betænkningen dækker således også disse organisationer.

Principielle bemærkninger

CS har igennem de seneste 15 år stået som talsmand for en ændring af den nugældende lovgivning inden for den militære straffe- og retsplejelovgivning. Det er CS's opfattelse, at den nugældende lovgivning ikke lever op til de krav til en moderne lovgivning, som er gældende for det øvrige samfund.

Det er ligeledes CS's opfattelse, at den nugældende lovgivning ikke yder den retssikkerhed for forsvarers personel, som ellers er gældende for et moderne samfund.

Det er CS's principielle opfattelse, at den særlige militære lovgivning på det strafferetlige område ikke bør være gældende i fredstid og inden for landets grænser. CS har imidlertid bemærket sig, at der i betænkningens kapitel 11 er beskrevet de særlige forhold som gør, at udvalget anbefaler en bevarelse af den militære straffelovgivning også i fredstid.

Henset til de i betænkningen i øvrigt foreslåede ændringer i retssikkerhedsmæssig henseende, kan CS på denne baggrund tiltræde, at den samlede lovgivning bliver gældende i fredstid. Dette forudsætter dog, at den i betænkningen foreslåede lovgivning vedtages uden grundlæggende ændringer.

Den militære straffelov

CS har særligt bemærket, at forslaget til den nye straffelov indeholder nogle klare ændringer, således at de vage og uklare bestemmelser - især for så vidt angår den nugældende § 15 - forsvinder. Derudover er der sket en nødvendig opstramning af kravet til gerningsindholdet, og hermed er en ligestilling til den civile lovgivning blevet tilsigtet.

Den militære retsplejelov

Den væsentligste anke mod den nugældende lovgivning retter sig mod retssikkerheden for personellet. I det nugældende system er de ansatte stort set frataget de mest elementære rettigheder. CS har i den forbindelse derfor noteret sig følgende afgørende ændringer i retsplejeloven:

- Det arbitrære system erstattes af et "forelæg" frem for et "pålæg".
- Rettergangschefen forsvinder.
- Det disciplinære system overgår til særskilt lov uden for strafferetsplejen.

Disse tiltag, sammenholdt med en generel tilpasning til den almindelige retsplejelovgivning har samlet styrket retssikkerheden for forsvarers personel.

Den militære disciplinarlov

Som udgangspunkt er det organisationens opfattelse, at der ikke på dette område er behov for en særskilt lov. CS kan imidlertid acceptere den nye lov under forudsætning af, at der sker en skarp adskillelse mellem det strafferetlige sanktionssystem og det ansættelsesretlige reaktionssystem. CS finder, at den hidtidige lovgivning i al for høj grad har blandet de to systemer sammen.

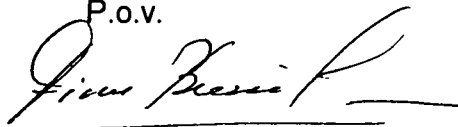
Dertil kommer, at forsvaret derudover anvender et særligt sanktionssystem (vandelskriteriet), der fratager den ansatte retten til videre uddannelse og karriereforløb på et vilkårligt grundlag.

CS's accept af loven er derfor baseret på den forudsætning, at forsvarsministeren i overensstemmelse med det i betænkningens punkt 10.6. anførte, foranlediger vandelskriteriet nærmere belyst. CS skal derfor anbefale, at der i den anledning nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra de militære organisationer, forsvaret og Ombudsmanden.

Opsummering

CS kan anbefale, at den omhandlende betænkning om den militære straffe- og retsplejelovgivning kan gennemføres. CS skal dog påpege, at en gennemførelse af lovgivningen forudsætter, at der afsættes ganske betragtelige ressourcer på at introducere lovgivningen og på at give ledelse og især tillidsmænd den nødvendige uddannelse i de nye love.

P.O.V.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Finn Busse Jensen', written over a horizontal line.

Finn Busse Jensen

 KOPI

Nr. 700.01-00042

Dato 13. april 2004

Modtaget i FMN

15 APR. 2004

FMN 04-701-5			DOK. NR. 45
5 KT	SBH RFR	BILAG	EKS.
BNI	15 APR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	D

Til Forsvarsministeriet

Emne: Udtalelse vedrørende Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

Vedlagt fremsendes udtalelse vedrørende Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov fra Statsansattes Kartel (StK), Statsansattes Kartel-Forsvar (StK:Forsvar) og Hærens Konstabel- og Korporalforening.

Med venlig hilsen

Svend Erik Larsen

- Forbund: } Kronprinsensgade 8 • 1114 København K • ☎ ++ (45) 33 93 65 22 • ☎ ++ (45) 33 93 65 23
 Kapitalpensionsfond/Bonusfond: }
 Bogholderi og Medlemsregister: } Borgergade 101 • 8600 Silkeborg • ☎ ++ (45) 86 82 61 88 • ☎ ++ (45) 86 81 43 38
 A-kasse:
E-mail: hkkf@hkkf.dk
Hjemmeside: www.hkkf.dk

Udtalelse vedrørende Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

Organisationerne (Hærens Konstabel- og Korporalforening, Statsansattes Kartel og Statsansattes Kartel-Forsvar) finder, at Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov samlet set indeholder forslag til en tiltrængt modernisering af den militære straffe- og retsplejeordning.

Hærens Konstabel- og Korporalforening har været repræsenteret i udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning og organisationerne kan tilslutte sig HKKF-repræsentantens stillingtagen til udvalgets forslag og anbefalinger, herunder de af repræsentanten fremsatte mindretalsudtalelser vedrørende:

- Forslag til militær straffelov § 27, som giver forsvarsministeren bemyndigelse til under visse omstændigheder at forbyde, at tjenstgørende militært personel deltager i politiske foreninger og forsamlinger. Organisationerne finder, at i det omfang det overhovedet er nødvendigt at opretholde en bestemmelse om at begrænse tjenstgørende militært personels deltagelse i lovlige politiske foreninger og forsamlinger, så bør der fastsættes snævre betingelser for at anvende bestemmelsen. Organisationerne er betænkelige ved, at flertallets forslag giver forsvarsministeren en bemyndigelse, som er for ubestemt og omfattende, og som for eksempel vil kunne anvendes under konflikter, som Danmark er engageret i uden for landets grænser. Organisationerne tilslutter sig således mindretallets forslag til § 27, hvor et indgreb i militært personels frihedsrettigheder forudsætter krig eller anden offentlig faretilstand, der truer nationens sikkerhed, og som i øvrigt forudsætter, at det er strengt påkrævet af situationen.
- Forslag til militær disciplinarlov § 6 : Disciplinarbøde. Organisationerne er betænkelige ved at indføre en disciplinarbøde, som vil kunne misbruges som en lemfældig sanktionsform, der får karakter af "dumme-bøder". Såfremt det beslutes at indføre en disciplinarbøde som sanktionsform, lægger organisationerne afgørende vægt på, at adgangen til at pålægge sanktionen begrænses til disciplinarchefen af hensyn til retssikkerheden. Organisationerne kan endvidere ikke tilslutte sig forslaget om at indføre en særlig høj bødetakst for værnepligtige i de første fire måneder af tjenestetiden, dels fordi de værnepligtige i de første fire måneder af tjenestetiden har en reduceret aflønning, og en forhøjet disciplinarbøde derfor vil veje uforholdsmæssigt tungt, og dels fordi de værnepligtige i begyndelsen af deres tjenestetid har det ringeste kendskab til de militære pligter og følgelig må antages at kunne komme til at tilsidesætte deres pligter på grund af manglende viden.

Organisationerne finder anledning til at fremhæve, at udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning forudsætter, at der gennemføres særlige uddannelsesmæssige initiativer for militært personel med henblik på at sikre, at de nye regler anvendes i praksis og i overensstemmelse med intentionerne. Organisationerne anbefaler, at forsvarrets myndigheder snarest udarbejder forslag til tiltag,

der forbedrer personellet's uddannelse og vejledning om den militære straffelov og det nye disciplinarsystem, og som kan indgå i den politiske beslutningsproces.

Organisationerne finder endvidere anledning til at pege på, at udvalget om den militære straffe- og retsplejeordning har beskæftiget sig med visse ansættelsesretlige konsekvenser af reformen, og at udvalget anbefaler, at forsvarrets myndigheder underkaster vandelsbestemmelserne en gennemgribende revision. Organisationerne ser frem til, at dette arbejde gennemføres snarest og bidrager naturligvis gerne hertil.

KOPI

*Foreningen af Forsvarets
Auditorfuldmægtige*

Modtaget i FMN

31 MAR. 2004

Den 29. marts 2004.

Forsvarsministeriet
5. Kontor

Høringssvar over Betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

Ref: FM skrivelse 5. kt. 04-701 af 5. februar 2004.

Foreningen har følgende udtalelse:

Foreningen tager betænkningen til efterretning.

FMN 04-701-5			DOK. NR. 23
5 KT	SØH FFR	BILAG	EKS.
BNI	31 MAR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	B

Det bemærkes dog, at foreningen finder det betænkeligt, at man med en såkaldt "afkriminalisering" af visse mindre straffesager, gør disse til disciplinærsager, som alene afgøres af en militær chef, uden nogen form for kontrol fra en uafhængig myndighed. I det nuværende system er det den militære anklagemyndighed, som har tilsyn med disciplinarmidlerne, hvorved der sikres en uvildig kontrol af sagerne.

Ydermere vil sammenblandingen af disciplinær/straffesag i mindre grove sager, give en gråzone som er uhensigtsmæssig og som kan få uheldige konsekvenser.

Eksempelvis vil en soldat, som er udeblevet fra tjenesten, ikke i første omgang kunne efterlyses og anholdes til sagen, idet den "kun" er en disciplinærsag. Dette vil medføre, at soldaten først efterlyses, når sagen overgår til at være en straffesag, og skal således behandles af anklagemyndigheden, soldaten vil al anden lige få en højere straf pga. udeblivelsens længde, hvilket formentlig ikke var hensigten med lovgivningen.

Foreningen har ikke yderligere bemærkninger, idet det forventes at personelorganisationerne har påset, at retssikkerheden ikke forringes for soldaterne.

Mogens Gammeljord.
Formand for FFAF.

Modtaget i FMN
30 MAR. 2004

Den 29. marts 2004.

Til: Forsvarsministeriet, 5. Kontor.

Emne: Høring over Betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

Ref.: FM skrivelse 5. kt. 04-701-5 af 5. februar 2004.

FMN 04-701-5			DOK. NR. 22
5 KT	SBH HFR	BILAG	EKS.
BNI	31 MAR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	D

Foreningen afgiver hermed følgende udtalelse:

1. I betænkningen lægges der med forslaget om en særskilt disciplinarlov op til en afkriminalisering af de mindre forseelser samt en skarp adskillelse mellem straffesagerne/påtalemyndigheden og disciplinarsagerne/disciplinarmyndigheden. Sondringen indebærer navnlig, at militære chefer fremover alene skal have disciplinarmyndighed i modsætning til den nuværende ordning, hvor militære chefer også har straffemyndighed. Straffemyndigheden og påtale-myndigheden skal fremover alene henhøre under forsvarrets auditørkorps. I bemærkningerne til disciplinarlovens § 1 (navnlig side 444) og i bemærkningerne til disciplinarlovens § 11 (navnlig side 466), er der imidlertid lagt op til, at disciplinarchefer "inden for rimelige rammer" skal have mulighed for at afgøre strafbare forhold med disciplinarmiddel.

Der synes hermed at være skabt et afgørende brud på den ellers foreslåede skarpe sondring mellem de 2 sags- og myndighedsområder, hvilket må give anledning til "principielle betænkeligheder af retssikkerhedsmæssig karakter" som også anført i betænkningen side 444, 2. afsnit.

Det synes navnlig betænkeligt, at denne adgang til at afgøre en straffesag med et disciplinarmiddel ikke er undergivet kontrol eller tilsyn fra den militære anklagemyndigheds side. En sådan adgang findes i den nuværende § 45 i militær retsplejelov, men er afskaffet i forslaget til ny militær retsplejelov.

Der kan stilles spørgsmålstegn ved, om en kontrolinstans inden for det militære (operative) system vil have den nødvendige faglige baggrund, herunder indsigt i straffesagsbehandling til at varetage denne tilsynsopgave.

Såfremt militære chefer (disciplinarchefer) skal have adgang til at afgøre straffesager med disciplinarmidler, synes der at være et behov for overordnede ministerielle retningslinier om den militære anklagemyndigheds tilsyn/kontrolvirksomhed med dette "gråzone-område".

2. Et andet problem, der relaterer sig til sondringen mellem straffesager/påtale-myndigheden og disciplinarsager/disciplinarmyndigheden, er det forhold, at disciplinarchefer ikke fremover får mulighed for at indhente råd/vejledning fra en

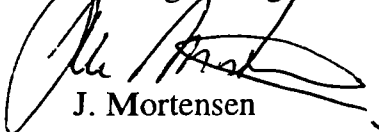
faglig uafhængig kompetent myndighed, som det sker under den nuværende ordning, hvor FAUK i 2002 havde 3.194 og i 2003 2.008 henvendelser fra militære chefer om rådgivning i typisk "disciplinarsager".

Efter forslaget til disciplinarlov skal råd og vejledning formentlig i fremtiden indhentes hos disciplinarchefen eller højere kommandomyndighed. Der vil således ikke være tale om en faglig uafhængig myndighed.

3. Den såkaldte afkriminalisering af mindre grove forseelser, hvorefter disse skal behandles efter disciplinarloven, indebærer, at der ikke vil være mulighed for anvendelse af strafprocessuelle tvangsindgreb. Der vil således ikke i f.eks. sager om ulovligt fravær fra tjenesten være mulighed for at anmode om politiets bistand, herunder ved efterlysning af den udeblevne. Det synes således at være i strid med det overordnede hensyn til opretholdelsen af den militære disciplin, at man i visse udebliver-sager kan komme i den situation, at man må afvente, at udeblivelsen når en sådan længde, at der bliver tale om strafbart forhold med mulighed for anholdelse.
4. Sondringen mellem straffe- og disciplinarloven skal ske på baggrund af en vurdering af forholdets grovhed, og således at forsætlige og groft uagtsomme forhold af grovere karakter henhører under straffeloven, og forhold af mindre grov karakter samt grovere forhold begået ved simpel uagtsomhed henhører under disciplinarloven. På denne baggrund virker det mindre forståeligt, at bestemmelserne om ulydighed, straffelovens § 11, stk. 1 og disciplinarlovens § 4, stk. 1 har samme ordlyd. Den militære chef får således ikke nogen vejledning i bestemmelsesgrundlaget for at vurdere, hvorvidt han står med en disciplinar- eller en straffesag.
5. Vedrørende spørgsmålet om en begrænsning af anvendelsesområdet jf. forslaget til militær straffelovs § 23 (nu § 27) er foreningen enig i den af mindretallet foreslåede formulering, der opretholder den nuværende retstilstand.

Foreningen har ikke yderligere bemærkninger til betænkningen, hvorved bemærkes, at der alene er afgivet udtalelse om spørgsmål, der direkte eller indirekte berører den militære anklagemyndighed.

På foreningens vegne

J. Mortensen

Den 17. maj 2004

04-701-5 54

5	AF	1	1
BNI	1	1	1
		H	D

Til: Forsvarsministeriet, 5. Kontor
Specialkonsulent Adam Frølund

Emne: Bemærkninger til § 5 i udkast til ny militær retsplejelov (den særlige værne-
tingsregel).

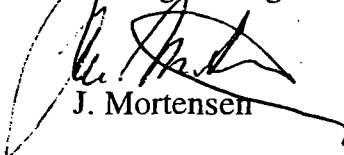
Ref.: Telefonisk aftale mellem Adam Frølund og auditor Bjarne Bak.

Bilag: Notat af 12. maj 2004 fra auditor Bjarne Bak.

Under henvisning til ref. videresender jeg herved på foreningens vegne et af auditor Bjarne Bak udfærdiget notat vedrørende forslag til ny værnetingsregel i militær retsplejelov.

Jeg kan tilslutte mig de af auditor B. Bak fremførte betænkeligheder angående de foreslåede begrænsninger i forhold til den gældende værnetingsregel i militær retsplejelovs § 6.

På foreningens vegne

J. Mortensen

NOTATBemærkninger til §5 i udkast til ny militær retsplejelov (den særlige værnetingsregel).

I bemærkningerne til §5 (betænkningen side 423-424) har udvalget anført at der stadig er behov for en særlig militær værnetingsregel ved siden af de almindelige værnetingsregler i retsplejeloven.

Heri er jeg ganske enig.

Derimod er jeg ikke enig i de begrænsninger i anvendelsesområdet, som udvalget foreslår i forhold til den gældende bestemmelse i militær retsplejelov § 6:

- § | 1) Hvor garnisonsværnetinget efter de gældende bestemmelser giver mulighed for at rejse tiltalen såvel ved retten på det sted, hvor sigtede gjorde tjeneste på gerningstidspunktet som på det sted, hvor han nu (ved tiltalens rejsning) gør tjeneste, levner udkastet kun mulighed for sidstnævnte løsning og
- 2) hvor gældende bestemmelse giver mulighed for at anlægge sagen ved retten på det sted, hvor eskadren til det skib, sigtede tilhører eller på gerningstidspunktet tilhørte, er beliggende, giver udkastet ikke den samme fleksibilitet.

Normalt vil det næppe betyde noget, om den militære værnetingsregel er affattet som nu eller som foreslået af udvalget; men i særlige tilfælde kan de foreslåede begrænsninger få afgørende betydning.

Hvis f.eks. et besætningsmedlem på en inspektionskutter i grønlandsk havn truer skibschefen på livet eller overfalder et andet besætningsmedlem vil den nye affattelse ikke give problemer, hvis gerningsmanden forbliver i forsvaret, indtil tiltale er rejst, men hvis han forinden afskediges eller tager sin afsked, vil det ikke længere være muligt at rejse sagen ved retten i Frederikshavn, hvor inspektionskutterens eskadre er hjemmehørende eller et andet sted i Danmark, medmindre sagen kan køre som tilståelsessag. Efter forslaget skal sagen så rejses i den grønlandske by, hvor kutteren lå, da episoden indtraf. Uanset om den nye militære straffe- og retsplejelov sættes ikraft i Grønland eller ikke, vil sagen ikke kunne køres som en militær straffesag i Grønland, da grønlandske domstole ikke er indrettet på at anvende de danske retsplejelove. Også af økonomiske grunde ville det være uhensigtsmæssigt at henlægge domforhandlingen til Grønland. Løsningen på problemet må herefter blive,

at det, der egentlig er en dansk militær straffesag må overlades til politimesteren i Grønland, der så kan vælge at køre sagen som en borgerlig straffesag i Grønland eller evt. henvise sagen til forfølgning i Danmark efter den grønlandske kriminallovs § 4C.

Selvom sagen med den nye opfattelse af værnetingsbestemmelsen således nok kan gennemføres, vil det dog være væsentligt mere omstændeligt end med den nuværende værnetingsregel.

Tænker man sig den samme situation udspille sig på et inspektionsskib ved Færøerne, må sagen overlades til politimesteren på Færøerne, hvis gerningsmanden er hjemsendt ved tiltalerejsningen. Det gælder også, selv om militær straffe- og retsplejelov er sat i kraft på Færøerne, idet sagen efter dansk ret vil være en domsmandssag, (medmindre den kan køres som tilståelsessag) og domsmandsbegrebet kendes ikke på Færøerne. Efter forslaget til ny militær retsplejelov vil i øvrigt også banale overtrædelser af militær straffelov være domsmandssager.

Også i dette tilfælde vil en ny affattelse af den militære værnetingsbestemmelse svarende til udkastet således i væsentlig grad omstændeliggøre forfølgningen.

Hvorvidt retsplejelovens § 698, stk. 2 løser problemet for udsendte styrker til Irak m.v., hvis udvalgets forslag til ny værnetingsbestemmelse gennemføres, kan jeg ikke helt vurdere, men som nævnt ovenfor vil forslaget i visse tilfælde i væsentlig grad vanskeliggøre forfølgningen af overtrædelser begået på søværnets skibe i Nordatlanten inden for kongerigets søterritorium, hvorfor en formulering af værnetingsbestemmelsen svarende til den nugældende absolut vil være at foretrække.

Bjarne Bak
auditor

LANDSFORENINGEN AF
BESKIKKEDE ADVOKATER

 KOPI

FORMAND:
NIELS FORSBY
NANSENSGADE 45 A
1366 KØBENHAVN K
TLF. 33 36 90 10
FAX 33 93 66 81

SEKRETARIAT:
ØSTERGADE 16
POSTBOKS 1051
1007 KØBENHAVN K
TLF. 33 11 75 22
GIRO 735 02 01
FAX 33 32 47 75

Østergade 16
30. marts 2004
ER/bn
Direkte tlf.: 33435222

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 Kbh. K

Modtaget
31 MAR. 2004

FMN 04-701-5			DOK. NR. 25
5 KT	SRH HER	BILAG	EKS.
BNI	31 MAR. 2004		KFF. A.
ER	B	H	D

Vedr.: J.nr. 5. kt. 04-701-5. Høring over Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov (nr. 1435/2004).

Forsvarsministeriet har med skrivelse af 5. februar 2004 anmodet om en udtalelse om ovennævnte betænkning. Sagen har været forelagt bestyrelsen.

Bestyrelsen kan tiltræde, at man følger Straffelovrådets synspunkter, således at minimumsstrafferammer afskaffes, og antallet af strafpositioner indskrænkes.

I en række bestemmelser foreslås imidlertid en betydelig skærpelse af strafferammerne, som under "væbnet konflikt" finder anvendelse, ikke blot på militærpersonel m.v., men enhver, der gør sig skyldig i overtrædelse af lovens §§ 29 - 35 og §§ 37 - 39.

Bestyrelsen må udtrykke betænkelighed ved de foreslåede straffeskærpelser særligt under hensyn til, at det ligeledes fremgår af betænkningen, at grænsen mellem fred og krig er blevet sløret, og at lovudkastets § 10 om betingelserne for anvendelse af de skærpede regler for "væbnet konflikt" vil kunne give anledning dels til faktisk usikkerhed om den rette forståelse af situationen, dels den juridiske fortolkning heraf.

Med hensyn til den straffeprocessuelle del af betænkningen finder bestyrelsen det positivt, at man fjerner begrænsningerne i domsmænds medvirken i militære straffesager. Bestyrelsen skal imidlertid henstille, at man ikke afskaffer den frie ankeadgang fra byret til landsret. Henset til, at antallet af sager vil være meget begrænset, at de kører i et særligt processuelt system, og at afgørelserne kan få vidtgående betydning for den domfældtes fremtidige ansættelsesforhold, finder bestyrelsen ikke, at procesøkonomiske synspunkter kan begrunde en ændring af den eksisterende frie ankeadgang for den domfældte.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Rigsombudsmanden i Grønland

 KOPI

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Dato: - 1 APR. 2004

J. nr.: 3541

Brev nr.: 00216

Modtaget i FMN
17 APR. 2004

I forlængelse af Rigsombudsmanden i Grønlands skrivelse af 11. februar 2004 til Grønlands hjemmestyre har Rigsombudsmanden den 30. marts 2004 modtaget vedlagte udtalelse fra hjemmestyret vedrørende betænkning om den militære straffelov, retspleje og disciplinarlov.

Rigsombudsmanden i Grønland har ingen bemærkninger i den anledning.

Der henvises til j.nr. 5.kt.04-701-5.

Med venlig hilsen

Mariam Khalil

FMN 04-701-5			DOK. NR. 43
5. KT	SBH RFR	BILAG	EKS.
BNT	- 7 APR. 2004		KFF. A.
ER	B	N	D

NAMMINERSORNERULLUTIK OQARTUSSAT - GRØNLANDS HJEMMESTYRE
GREENLAND HOME RULE GOVERNMENT

Nunanut Allanut Pisortaqarfik - Udenrigsdirektoratet - Department of Foreign Affairs

Rigsombudsmanden
Postboks 1030
3900 Nuuk

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND	
Journal nr.	3591
Indgået nr.	0575
30 MAR. 2004	
Bilag	
Sagsbehandler	MR

Ulloq/dato: 26. marts 2004
J. nr.: 84.10-04

Vedrørende den militære straffelov m.v.

Udenrigsdirektoratet, Grønlands Hjemmestyre, har modtaget rigsombudsmandens brev af 11. februar 2004 med betænkning nr. 1435 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov.

Direktoratet ser frem til at modtage de bebudede lovforslag, således at de kan forelægges for Landstinget til udtalelse. I den forbindelse kan oplyses, at materialet skal foreligge på dansk og grønlandsk ultimo juli, såfremt det skal forelægges Landstingets Efterårssamling 2004.

Direktoratet skal anmode om, at der forinden er foretaget en beskrivelse af de forhold, hvorved de militære strafferets- og retsplejeloves samspil med anden lovgivning i Grønland adskiller sig fra det tilsvarende samspil i Danmark, herunder;

- hvorvidt den kobling, der er til den civile danske straffe- og retsplejelov i Danmark, opretholdes i en grønlandsk kontekst, eller der alternativt kobles til den grønlandske kriminal- og retsplejelov; samt
- hvilken lovgivning, civilt amerikansk personale på Thule Air Base er omfattet af.

Herudover har direktoratet ingen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Ulrik Pram Gad

